

Nieludzka samoświadomość

24 marca 2012

Zdaniem profesora Davida Smitha z University of Buffalo, jednego z najwybitniejszych specjalistów zajmujących się psychologią porównawczą, coraz większa liczba naukowców wyraża pogląd, że zwierzęta posiadają podobne zdolności metapoznawcze co ludzie. Metapoznanie to zdolność do refleksji nad własnym procesem myślowym oraz umiejętność kierowania nim i optymalizowania go.

Smith wraz z Justinem Couchmanem ze State University of New York i Michaellem Beranem z Georgia State University opublikowali w „Philosophical Transactions of the Royal Society” artykuł pod tytułem „The Highs and Lows of Theoretical Interpretation in Animal-Metacognition Research”.

„W dzisiejszej psychologii porównawczej metapoznanie zwierzęce jest jednym z głównych przedmiotów badań. Oczywiście niesie to ze sobą problemy związane z interpretacją oraz możliwym wpływaniem na przedmiot badań” – mówi Smith. W artykule uczeni skupili się na standardach badań nad psychologią zwierząt, opisują ich historię, sposoby interpretacji wyników oraz proponują rozwiązania na przyszłość. Artykuł kończy się stwierdzeniem, że makaki radzą sobie z niepewnością dotyczącą poznania podobnie jak ludzie.

Drugi tekst Smitha „Animal Metacognition” ukaże się jeszcze w bieżącym roku w wydany przez Oxford University Press tomie „Comparative Cognition: Experimental Explorations of Animal Intelligence”. Cały tom będzie, zdaniem Smitha, jednym z najważniejszych podręczników akademickich przyszłej dekady.

W „Animal Metacognition” Smith, który w 1995 roku zapoczątkował badania nad metapoznaniem zwierząt, przedstawia przegląd obecnego stanu wiedzy w tej dziedzinie. Uczony opisuje, jak badał delfiny butlonose i makaki. Oba gatunki

potrafiły sygnalizować niepewność, wahanie się, pokazywać, które z postawionych przed nimi zadań jest łatwe, a które trudne.

Początkowo przedmiotem badań Smitha był delfin butlonosy. Naukowiec zauważył, że gdy zwierzę uznało, iż jakieś zadanie jest zbyt trudne, wykazywało oznaki wahania, zmartwienia i odmawiało zajmowania się nim. Z drugiej strony, gdy trafiło na łatwe zadanie, sygnalizowało to pływając tak gwałtownie w basenie, że omal nie zniszczyło instrumentów badawczych.

Później Smith zaczął się przyglądać makakom, które nauczono posługiwania się dżojstikiem. Małpa nie tylko potrafiła wskazać, kiedy jest niepewna, ale sygnalizowała niepewność również i wówczas, gdy za pomocą stymulacji przezczaszkowej wyczyszczono jej pamięć.

Podsumowując Smith stwierdza, że „ich zdolności odnoszące się do niepewności poznania oraz adaptowania się do takich sytuacji są bardzo podobne do tych samych procesów zachodzących u ludzi”. Co ciekawe, podobnych tak złożonych umiejętności nie zauważono u innych gatunków małp, co ma duże znaczenie dla badań nad pojawieniem się refleksyjnego sposobu myślenia u różnych gatunków małp, małp człekokształtnych i człowieka.

Opracowanie: Mariusz Błoński

Na podstawie: PhysOrg

Źródło: [Kopalnia Wiedzy](#)